

KÄYTTÖTURVALLISUUSTIEDOTE

453/2010

(Kaikki viittaukset EU-säädöksiin ja direktiiveihin on lyhennetty vain numerotiedoksi)

Laadittu 2015-05-25

Korvaa tiedotteen joka on laadittu 2014-12-03

KOHTA 1: AINEEN TAI SEOKSEN JA YHTIÖN TAI YRITYKSEN TUNNISTETIEDOT

1.1 Tuotetunniste

Kauppanimi

Ultramapp

Toimittajan tuotetunniste

220685, 411 g, 750 ml

1.2 Aineen tai seoksen merkitykselliset tunnistetut käytöt ja käytöt, joita ei suositella

Tunnistetut käytöt

Ponnekaasut

1.3 Käyttöturvallisuustiedotteen toimittajan tiedot

Yritys

Sievert AB

Box 1366

SE-17126 SOLNA

Ruotsi

+46 8-629 22 00

info@sievert.se

Puhelin

Sähköposti

1.4 Häätäpuhelinnumero

Yleinen hätänumero 112

HUS Myrkytystietokeskus 24 h/vrk, puh. 09-471977 (suora) 09-4711 (vaihde)

KOHTA 2: VAARAN YKSILÖINTI

2.1 Aineen tai seoksen luokitus

Luokitus 1272/2008:n mukaisesti

Erittäin helposti syttyvä kaasu (Kategoria 1)

Nesteytetty kaasu

2.2 Merkinnät

1272/2008

Varoitusmerkit

Huomiosanat

Vaara

Vaaralausekkeet

H220

Erittäin helposti syttyvä kaasu

H280

Sisältää paineen alaista kaasua; voi räjähtää kuumennettaessa

Turvalausekkeet

P210

Suojaa lämmöltä, kuumilta pinnoilta, kipinöiltä, avotulelta ja muilta sytytyslähteiltä. Tupakointi kielletty

P377

Vuotavasta kaasusta johtuva palo: Ei saa sammuttaa, jollei vuotoa voida pysäyttää turvallisesti

P381

Poista kaikki sytytyslähteet, jos sen voi tehdä turvallisesti

P410+P403

Suojaa auringonvalolta. Varastoi paikassa, jossa on hyvä ilmanvaihto

2.3 Muut vaarat

Ei merkitystä.

KOHTA 3: KOOSTUMUS JA TIEDOT AINEOSISTA

Tämä tuote koostuu nesteytetty kaasuseos.

3.2 Seokset

Huomaa että taulukossa esitetään täysin puhtaassa muodossa olevien aineosien tunnetut vaarat. Nämä vaarat vähenevät tai poistuvat kun aineosat sekoitetaan tai laimennetaan, vrt. kohta 16d.

Aineosa	Luokituksesta	Pitoisuus
BUTAANI < 0,1% 1,3-BUTADIEEINI		
CAS-numero EY-numero Indeksinumero	106-97-8 203-448-7 601-004-00-0	Flam Gas 1, <i>Liq</i> Press gas; H220, H280
60 - 65%		
PROPEEINI		
CAS-numero EY-numero Indeksinumero	115-07-1 204-062-1 601-011-00-9	Flam Gas 1, <i>Liq</i> Press gas; H220, H280
35 - 40%		

Aineosien luokittelun ja merkintöjen selitykset annetaan kohdassa 16e. Viralliset lyhenteet on painettu normaalilla kirjaimella.

Kursivoidut tekstit ovat spesifikaatioita ja/tai täydentäviä tietoja, joita on käytetty laskettaessa seoksen luokitusta, katso kohta 16b.

KOHTA 4: ENSIAPUTOIMENPITEET

4.1 Ensiaputoimenpiteiden kuvaus

Sisäänhengittäessä

Anna vahingoittuneen levätä lämpöisessä paikassa, jossa on raitis ilma; Jos oireet jatkuvat, viekää hänet lääkäriin.

Silmäkosketus

Poista mahdolliset piilolinssit välittömästi.

Huuho silmää useita minutteja haalealla vedellä. Jos ärsytys jatkuu, ota yhtettä lääkäriin, mieluiten silmälääkäriin.

Ihokosketus

Riisu likaantuneet vaatteet.

Lämmitä kylmettynyt ruumiinosa lämpimällä vedellä.

Ota yhteys lääkäriin suurien kylmävammojen tapauksessa.

Nieltäessä

Ota yhteyttä lääkäriin (häätäpuhelin 112); ÄLÄ aiheuta oksennusta.

4.2 Tärkeimmät oireet ja vaikutukset, sekä välittömät että viivästyneet

Merkityksellisiä lisätietoja ei ole saatavilla.

4.3 Mahdollisesti tarvittavaa välitöntä lääketieteellistä apua ja erityishoitoa koskevat ohjeet

Oireenmukainen hoito.

KOHTA 5: PALONTORJUNTATOIMENPITEET

5.1 Sammutusaineet

Sopivat sammutusaineet

Sammutetaan jauheella, hiilidioksidilla tai vaahdolla.

Epäsopivat sammutusaineet

Ei pidä sammuttaa vedellä.

5.2 Aineesta tai seoksesta johtuvat erityiset vaarat

Palaessa voi levitä terveydelle vaarallisia kaasuja (hiilimonoksidi ja hiilidioksidi).

Kaasu muodostaa ilman kanssa räjähtävän seoksen.

Tulipalo voi johtaa paineen nousuun, joka voi aiheuttaa pakkauksen räjähdysen.

Syttyvä kaasu.

5.3 Palontorjuntaa koskevat ohjeet

Tulipalon sattuessa käytä raitisilmanaamaria.

KOHTA 6: TOIMENPITEET ONNETTOMUUSPÄÄSTÖISSÄ

6.1 Varotoimenpiteet, henkilönsuojaimet ja menettely hätätilanteessa

Kemikaalisuojapukua on käytettävä kaikissa pelastus- ja puhdistustöissä.

Käytä suositeltuja suojavarusteita, katso kohta 8.

Älä hengitä kaasua.

Ota huomioon syttymis- ja räjähdysvaara.

Pienissä päästöissä < 5 kg Evakuoi alue ja tuuleta höyryt pois.

Sulje laitteet, jossa on avotulta, sekä hehkuvat tai muuten kuumat laitteet.

Ota huomioon staattisen sähkön aiheuttama kipinän vaara. Älä riisuudu tilassa, jossa vuoto on tapahtunut.

6.2 Ympäristöön kohdistuvat varotoimet

Vältä päästöjä maahan, veteen tai ilmaan.

Estä aineen joutuminen viemäriin.

6.3 Suojarakenteita ja puhdistusta koskevat menetelmät ja -välineet

Evakuoi alue ja tuuleta höyryt pois. Ota huomioon räjähdysvaara.

Puhdistusjätteitä käsitellään vaarallisina jätteinä. Ota yhteyttä paikalliseen jätehuoltoviranomaiseen tarkempien ohjeiden saamiseksi.

Näytä tämä käyttöturvallisuustiedote.

6.4 Viittaukset muihin kohtiin

Ei sovelleta

KOHTA 7: KÄSITTELY JA VARASTOINTI

7.1 Turvallisen käsittelyn edellyttämät toimenpiteet

Älä hengitä höyryjä ja vältä kosketusta ihon ja silmien kanssa.

Tuotetta on säilytettävä niin, ettei se aiheuta vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Vältä kosketusta ihmisten ja eläinten kanssa äläkä päästä tuotetta herkkään ympäristöön.

Säilytettävä hyvin suljetussa alkuperäispakkauksessa.

Pidä tuote erillään elintarvikkeista sekä lasten ja eläinten ulottumattomissa.

Älä syö, juo tai tupakoi tilassa, jossa tuotetta käsitellään.

Avotulta, kuumia esineitä, kipinöintiä tai muita syttymislähteitä ei saa esiintyä tilassa, jossa tätä tuotetta käsitellään. Ehkäise staattisen sähkön muodostumista käyttämällä puolijohtavaa lattiaa ja puolijohtavia kengänpohjia sekä huolehtimalla siitä, että ilman kosteus ylittää 50%.

7.2 Turvallisen varastoinnin edellyttämät olosuhteet, mukaan luettuina yhteensopimattomuudet

Varastoidaan kuivassa, ei normaalin huoneenlämpötilan yltävässä lämpötilassa.

Käsiteltävä tiloissa, joissa on hyvä ilmanvaihto.

Säilytettävä hyvin ilmastoidussa tilassa, ei silmien korkeuden yläpuolella.

Evakuointisuunnitelma on oltava laadittuna ja pakoreittejä ei saa sulkea.

Ei saa säilyttää suorassa auringonvalossa.

Kosketus nestemäisessä muodossa olevaan tuotteeseen voi aiheuttaa paleltumavammoja.

7.3 Erityinen loppukäyttö

Ei merkitystä.

KOHTA 8: ALTISTUMISEN EHKÄISEMINEN JA HENKILÖNSUOJAIMET

8.1 Valvontaa koskevat muuttujat

8.1.1 Kansalliset raja-arvot, Suomi

BUTAANI < 0,1% 1,3-BUTADIEENI

Altistuksen viiteraja-arvo 800 ppm Raja-arvolla on lyhyt voimassaoloaika 1000 ppm

PROPEENI

Altistuksen viiteraja-arvo 500 ppm

Muilla aineosilla (katso kohta 3) ei ole työperäisen altistuksen raja-arvoja.

8.2 Altistumisen ehkäiseminen

Työntekijöiden suojelemiseksi työssä esiintyviltä vaaroilta on kiinnitettävä huomiota tähän tuotteeseen liittyviin fysikaalisiin vaaroihin (vrt. kappaleet 2 ja 10) EY-direktiivien 89/391 ja 98/24 sekä kansallisen työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti.

Tämän tuotteen ominaisuuksien vuoksi suojakäsineitä ei normaalisti tarvita, mutta ne voi ovat olla tarpeen muista syistä, esim.

mekaanisten riskien, lämpötilaolosuhteiden tai mikrobiologisten riskien vuoksi. Erittäin herkät henkilöt voivat käsi- ja kasineita, joissa on merkintä "Alhainen suojaus kemikaaleja vastaan" tai "Vesitiivis", tai joissa on tässä esitetty piktogrammi.

Raitisilmanaamari voi olla tarpeen.

Ympäristövahinkojen rajoittaminen: katso kohta 12.

KOHTA 9: FYSIKAALISET JA KEMIAALLISET OMINAISUUDET

9.1 Fysikaalisia ja kemiallisia perusominaisuuksia koskevat tiedot

a) Olomuoto	Muoto: Nesteytetty kaasu Väri: väritön
b) Haju	epämiellyttävä tai hajutonta
c) Hajukynnys	Ei sovelleta
d) pH	Ei sovelleta
e) Sulamis- tai jäätymispiste	-185 °C
f) Kiehumispiste ja kiehumisalue	-48 °C ilmakehän paineessa (101325 Pa)
g) Leimahduspiste	-180 °C
h) Haihtumisnopeus	Ei sovelleta
i) Syttyvyys (kiinteät aineet, kaasut)	Erittäin helposti syttyvä kaasu
j) Ylin ja alin syttyvyys- tai räjähdysraja	Alempi räjähdysraja 2% Ylempi räjähdysraja 11%
k) Höyrynpaine	450 kPa (15 °C)
l) Höyryntiheys	1.50 (15 °C, ilma = 1.0)
m) Suhteellinen tiheys	0,5 kg/L
n) Liukoisuus	Ei sovelleta
o) Jakautumiskerroin: n-oktanoli/vesi	Ei sovelleta
p) Itsesyttymislämpötila	455 °C
q) Hajoamislämpötila	Ei sovelleta
r) Viskositeetti	Ei sovelleta
s) Räjähävyys	Ei sovelleta
t) Hapettavuus	Ei sovelleta

9.2 Muut tiedot

Tietoja ei saatavilla

KOHTA 10: STABIILISUUS JA REAKTIIVISUUS

10.1 Reaktiivisuus

Tuote ei sisällä aineita, jotka voivat johtaa vaarallisiin reaktioihin normaaleissa käsittely- ja käyttöolosuhteissa.

10.2 Kemiallinen stabiilisuus

Tuote on stabiili normaaleissa varastointi- ja käyttöolosuhteissa.

10.3 Vaarallisten reaktioiden mahdollisuus

Ei tunnettuja vaarallisia reaktioita.

10.4 Vältettävät olosuhteet

Vältä kuumentamista, kipinöitä ja avotulta.

10.5 Yhteensopimattomat materiaalit

Vältä kosketusta hapettavien aineiden kanssa.

10.6 Vaaralliset hajoamistuotteet

Ei mitään normaaleissa olosuhteissa.

KOHTA 11: MYRKYLLISYYTEEN LIITTYVÄT TIEDOT

11.1 Tiedot myrkyllisistä vaikutuksista

Yleinen ja epäspesifinen myrkyllisyys

Tietoja ei saatavilla.

Tämän tuotteen ensisijainen vaara on sen syttyvyys.

Akuutit vaikutukset

Ei luokiteltu akuutisti myrkylliseksi aineeksi.

Haitallisuus terveydelle

Tuotetta ei ole luokiteltu terveydelle haitalliseksi.

Syövyttävät ja ärsyttävät vaikutukset

Voi aiheuttaa suun, nielun ja/tai hengityselinten ärsytystä hengitettynä tai nieltynä.

Vaikutukset harkintakykyyn ja muut psyykkiset vaikutukset

Korkeissa pitoisuuksissa puuduttava tai narkoottinen vaikutus. Pitkäaikainen sisäänhengitys voi aiheuttaa tajuttomuuden ja/tai kuoleman.

KOHTA 12: TIEDOT VAARALLISUUDESTA YMPÄRISTÖLLE

12.1 Myrkyllisyys

Tietoja ei saatavilla.

Niissä määrissä kuin tätä tuotetta käytetään, voidaan jättää ympäristövaikutukset huomioon ottamatta. Ota kuitenkin huomioon, että se saattaa vaikuttaa lähiympäristöön ja että kaikki päästöt luontoon saattavat vaikuttaa ekosysteemeihin.

12.2 Pysyvyys ja hajoavuus

Tiedot pysyvyydestä ja hajoavuudesta puuttuvat, mutta ei ole aihetta olettaa, että tuote olisi huonosti hajoava.

12.3 Biokertyvyys

Tiedot biokertyvyydestä puuttuvat, mutta ei ole syytä epäillä sitä.

12.4 Liikkuvuus maaperässä

Tietoja tuotteen liikkuvuudesta ympäristössä ei ole, mutta ei ole syytä olettaa, että tuote olisi tämän vuoksi ympäristölle vaarallinen.

12.5 PBT- ja vPvB-arvioinnin tulokset

Tuote ei sisällä mitään aineita, joiden katsotaan olevan PBT- tai vPvB-aineita.

12.6 Muut haitalliset vaikutukset

Ei tunnettuja vaikutuksia tai vaaroja.

KOHTA 13: JÄTTEIDEN KÄSITTELYYN LIITTYVÄT NÄKÖKOHDAT

13.1 Jätteiden käsittelymenetelmät

Tuotetta koskeva jätteenkäsittely

Tuotetta sekä pakkausta tulee käsitellä vaarallisena jätteenä.

Huomioi myös paikalliset jätteenkäsittelyohjeet.

Katso myös Jätelaki 17.6.2011/646.

Jätteenkäsittelyn erikoisia ohjeita

16 05 04.

Tuotteen kierrätys

Tuotetta ei tavallisesti kierrätetä.

Jätteen kuljetus

Ei mainittu

KOHTA 14: KULJETUSTIEDOT

Tämän tuotteen kuljetuksen oletetaan tapahtuvan ainoastaan maanteitse tai rautateitse, ja täten vain ADR/RID-kuljetussäännökset pätevät.

14.1 YK-numero

2037

14.2 Kuljetuksessa käytettävä virallinen nimi

KAASUPATRUUNAT (BUTAANI < 0,1% 1,3-BUTADIEENI, PROPEENI)

14.3 Kuljetuksen vaaraluokka

Luokka

2: Kaasut

Luokituskoodi (ADR/RID)

5F:

Lisävaara (IMDG)

Lipukkeet

14.4 Pakkausryhmä

Pakkausryhmä: Ei sovelleta

14.5 Ympäristövaarat

Ei sovelleta

14.6 Erityiset varotoimet käyttäjälle

Tunnelirajoitukset

Tunnelikategoria: D.

14.7 Kuljetus irtolastina Marpol 73/78 -sopimuksen II liitteen ja IBC-säännösten mukaisesti

Ei sovelleta

14.8 Muut kuljetustiedot

Kuljetusluokka: 2; Suurin kokonaismäärä kuljetusyksikköä kohden 333 kg tai 333 litraa.

KOHTA 15: LAINSÄÄDÄNTÖÄ KOSKEVAT TIEDOT

15.1 Nimenomaisesti ainetta tai seosta koskevat turvallisuus-, terveys- ja ympäristösäännökset tai -lainsäädäntö

Ei sovelleta.

15.2 Kemikaaliturvallisuusarviointi

Kemikaaliturvallisuusraporttia 1907/2006 Liitteen I mukaisesti ei vaadita tälle tuotteelle.

KOHTA 16: MUUT TIEDOT

16a. Tarkistetun käyttöturvallisuustiedotteen tapauksessa selkeä maininta siitä, mitä muutoksia tiedotteen edelliseen versioon on tehty, ellei tätä tietoa ole annettu toisaalla tiedotteessa, sekä tarvittaessa selvitys muutoksista. Aineen tai seoksen toimittajan on säilytettävä muutoksia koskeva selvitys ja toimitettava se pyynnöstä

Tämän dokumentin muutokset

Aiempi versio

2014-12-03 Ellei toisin ole ilmoitettu, tämän dokumentin muutosten syynä ovat määräyksien muutokset

16b. käyttöturvallisuustiedotteessa käytettyjen lyhenteiden ja akronyymien selitykset

Täydelliset vaaraluokka- ja kategoriakooditekstit on mainittu kappaleessa 3

Flam Gas 1 Erittäin helposti syttyvä kaasu (Kategoria 1)

Liq Press gas Nesteytetty kaasu

Kattava kappaleessa 2 mainittujen vaarojen määrittely

Flam Gas 1

Kaasut, jotka 20 °C:n lämpötilassa ja 101,3 kPa:n vakiopaineessa a) ovat syttyviä enintään 13 tilavuusprosentin seoksena ilman kanssa; tai b) joilla on vähintään 12 prosenttiyksikön syttymisalue ilman kanssa riippumatta siitä, mikä on alempi syttymisraja.

Liq Press gas

Nesteytetty kaasu. Kaasu, joka on paineen alaisena pakattuna yli -50 °C:n lämpötilassa osittain nestemäinen ja jolla ei ole määriteltäviä kriittistä lämpötilaa

Kohdan 14 lyhenteiden selitykset

ADR Eurooppalainen sopimus vaarallisten aineiden kansainvälisistä maantiekuljetuksista

RID Kansainvälisiä vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksia koskevat määräykset

Tunnelirajoituskoodi D: Läpikulku kielletty tunnelikategorian D ja E tunneleissa.

Kuljetusluokka: 2; Suurin kokonaismäärä kuljetusyksikköä kohden 333 kg tai 333 litraa.

16c. Tärkeimmät kirjallisuusviitteet ja tietolähteet

Tietolähteet

Perustiedot vaarojen laskemiseksi on ensisijaisesti otettu virallisesta eurooppalaisesta luokitusluettelosta, 1272/2008 Liitteen I, päivitettyinä 2015-05-25.

Kun tällaisia tietoja ei ole ollut saatavilla on toissijaisesti käytetty dokumentaatiota, johon tämä virallinen luokitus perustuu, esim. IUCLID (International Uniform Chemical Information Database). Kolmanneksi on käytetty tunnetuilta kansainvälisiltä kemikaalitoimittajilta saatuja tietoja ja neljänneksi muuta saatavilla olevaa tietoa, esim. muiden yritysten käyttöturvallisuustiedotteita tai voittoa tavoittelemattomilta organisaatioilta saatuja tietoja, jolloin asiantuntija on arvioinut lähteen luotettavuuden. Jos luotettavaa tietoa ei kuitenkaan ole saatu, vaarat on arvioinut asiantuntija samankaltaisten aineiden ominaisuuksien perusteella ja 1907/2006:ssa ja 1272/2008:ssa esitettyjen periaatteiden mukaisesti.

Täydelliset tässä käyttöturvallisuustiedotteessa mainittujen säädösten tekstit

453/2010 KOMISSION ASETUS (EU) N:o 453/2010, annettu 20 päivänä toukokuuta 2010, kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1907/2006 (REACH) muuttamisesta

1272/2008 ASETUKSET EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EY) N:o 1272/2008, annettu 16 päivänä joulukuuta 2008, aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta sekä direktiivien 67/548/ETY ja 1999/45/EY muuttamisesta ja kumoamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1907/2006 muuttamisesta

89/391 NEUVOSTON DIREKTIIVI, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1989, toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä

98/24 NEUVOSTON DIREKTIIVI 98/24/EY, annettu 7 päivänä huhtikuuta 1998, työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemisesta työpaikalla esiintyviin kemiallisiin tekijöihin liittyviltä riskeiltä (neljästoista direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi)

1907/2006 EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EY) N:o 1907/2006, annettu 18 päivänä joulukuuta 2006, kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta Liitteen I

16d. Seosten osalta maininta siitä, mitä menetelmää käytettiin asetuksen (EY) N:o 1272/2008 9 artiklassa tarkoitettujen tietojen arvioinnissa luokitusta varten

Seoksen vaarojen laskenta on suoritettu todistusnäytön arviointina käyttäen asiantuntijoiden arvioita 1272/2008 Liitteen I:n mukaisesti, tarkastellen kaikkia saatavilla olevia seoksen vaarojen määrittämistä koskevia tietoja yhdessä ja 1907/2006 Liitteen XI:n mukaisesti.

16e. Luettelo merkityksellisistä vaaralausekkeista ja/tai turvalausekkeista.

Kohdassa 3 mainittujen, GHS:n/CLP:n mukaisten vaaroja osoittavien merkintöjen täydelliset tekstit

H220 Erittäin helposti syttyvä kaasu

H280 Sisältää paineen alaista kaasua; voi räjähtää kuumennettaessa

16f. Ohjeet työntekijöille tarkoitettusta asianmukaisesta koulutuksesta, jolla taataan ihmisten terveyden ja ympäristön suojele

Varoitus virheellisestä käytöstä

Tämä tuote voi aiheuttaa vaurioita väärin käytettynä. Valmistaja, jakelija tai toimittaja ei vastaa haittavaikutuksista, jotka aiheutuvat muusta kuin käyttötarkoituksen mukaisesta käytöstä.

Muut asiaa koskevat tiedot

Tietoa tästä dokumentista

Tämän käyttöturvallisuustiedotteen laatimiseen on käytetty KemRisk®-ohjelmaa, KemRisk Sweden AB, Teknikringen 10, SE-583 30 Linköping, Ruotsi.